

Hotnews – 12 noiembrie 2011

Retragerea Armatei Sovietice si refuzul lui Dej de a participa la CAER / *Reusite ale comunismului romanesc sau greseli strategice?*

"Despre faptul ca Ceausescu si Dej au dat bani pentru lumea a treia poti sa spui: "si ce-au realizat cu asta? Erau niste faliti si au ajuns sa ajute lumea a treia..." Practic nu ajuti pe nimeni in masura in care, daca nu dai bani, nu obtii recunoastere. Astea sunt reguli pe care regimul comunist de la noi le intuise", a explicat istoricul Adrian Cioroianu in cadrul unei discutii pe tema "De la Dej la Ceausescu".

Tema a fost abordata in cadrul conferintei "Spectrele lui Dej", saptamana aceasta, la Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului (IICCMER).

Printre aspectele abordate in cadrul discutiei:

- Cateva aspecte meritorii ale politicii externe (la Dej si Ceausescu)
- Retragerea rusilor din Romania - o miscare din care am avut de pierdut
- Refuzul lui Dej de a participa la CAER - o miscare falimentara
- Cu ce intrebare il agasa Ceausescu pe Gorbaciov, in decembrie '89

Citeste si [despre situatia minoritatii rome si a celei maghiare in perioada comunista.](#)

Cateva aspecte meritorii ale politicii externe - in Romania lui Gheorghiu-Dej si a lui Ceausescu

Adrian Cioroianu, istoric: "Gheorghe Gheorghiu-Dej ramane inca relativ putin analizat in istoria comunismului de la noi, adica este vazut ca fiind un personaj oarecum secundar in raport cu Nicolae Ceausescu. Or, probabil ca generatia care vine, daca va putea sa judece ceva mai destins si mai dezinhibat decat facem noi acest trecut recent, va ajunge la concluzia ca importanta lui Dej este covarsitoare in raport cu traiectoria pe care Romania a urmat-o 40 de ani. Nu numai din punct de vedere cronologic sau din punctul de vedere al celui care a fost "micul Stalin al Romaniei". Dej practic instaureaza un model de practica de guvernare care, cu foarte putine exceptii, va ramane neschimbat pana in 1989.

Romania nici o clipa nu a fost independenta si cu atat mai putin suverana. Practic statutul de independenta si de suveranitate era imposibil in contextul blocului sovietic (socialist). Chiar si in cele mai bune momente ale Romaniei (fie ca ne gandim la primii ani dupa 1960, fie ca ne gandim la 1968 si cativa ani dupa), Romania nu avea cum sa fie realmente independenta sau suverana.

Cu toate astea, sunt anumite initiative de politica externa absolut meritorii. Putem spune ca anumite deschideri au fost foarte interesante. Au fost perioade si contexte in care prezenta Romaniei intr-unul sau altul dintre aceste spatii conta realmente. Sigur ca nu era numai meritul partii romane, sigur ca era si interesul celorlalti.

Dar maniera in care, mai ales in primul deceniu al lui Ceasescu, Romania navigheaza pe o geografie foarte accidentata a relatiilor cu Orientul Mijlociu si multe din acele initiative de politica externa (din anii '70-'80) raman meritorii.

Intalnirile pe marginea carora te poti distra la infinit vazandu-l pe Nicolae Ceausescu dand mana cu Muammar Gaddafi aveau un substrat economic care noua astazi ne scapa. Despre faptul ca Ceausescu si Dej au dat bani pentru lumea a treia poti sa spui: "si ce-au realizat cu asta? Erau niste faliti si au ajuns sa ajute lumea a treia"... Practic nu ajuti pe nimeni in masura in care, daca nu dai bani, nu obtii recunoastere. Astea sunt reguli pe care regimul comunist de la noi le intuise. Nu erau bani dati pur si simplu, ci erau niste bani pentru construirea pe termen lung a unei pozitii a Romaniei pe un context international.

E practic imposibil sa dezvolti ideea unei independente si suveranitati in contextul istoric al comunismului. Asta mi se pare o axioma"

Doua momente semnificative in istoria noastra:

- retragerea Armatei Sovietice (august '58)
- refuzul de catre Romania (la inceputul anilor '60) al acelei integrari economice de tip CAER (Consiliul de Ajutor Economic Reciproc)

Retragerea Armatei Sovietice din Romania (august 1958)

"Daca judeci o masura istorica mai ales prin prisma consecintelor sale, evident ca ce s-a intamplat in august '58 a fost un act din care Romania nu castiga mare lucru. Pe de o parte, sigur ca ai orgoliul sa spui ca Romania, prin abilitatea si intuitia lui Dej si prin viclenia lui Botnarus, l-a convins pe Hruscirov sa retraga armate. In realitate stim ca Hruscirov pe jumatate a fost convins, pe jumatate era si intentia lui.

Acest act este prezentat ca o mare victorie romaneasca, ca o reusita a comunismului national. Orice analiza onesta te duce la concluzia ca, de fapt, in acel moment, viermele intra in mar in comunismul romanesc. Pentru ca latura nationalistă, latura devianta a comunismului de la noi incepe in masura in care rusii pleaca din tara. Din acel moment incepe ceea ce in Romania constituie factorul de opresiune pentru urmatorii 30 de ani.

Comparati cu tarile din Europa Centrala, in care, din nefericire pentru ei (ar spune unii), rusii au ramas practic pana la capat. Acolo, ideea de comunism si de ocupatie straina au fost similare. Nu e cazul la noi, nu e cazul in Iugoslavia, nici in Albania. Au fost facute, in anii '90, studii intregi pe marginea dificultatii tarilor care au avut comunism national de a incepe tranzitia. Sau, daca vreti, a usurintei cu care tarile care nu au avut comunism national au inceput traditia.

In momentul in care te desparti de Armata Sovietica, esti constient ca ea este garantul comunismului acolo. La noi, dupa '58, sovieticii nu mai sunt garantul comunismului. Ba inca, dupa '68, sovieticii reprezinta principala amenintare.

Refuzul lui Dej de a participa la CAER

"Acelasi lucru se poate discuta si in legatura si cu refuzul meritoriu (intr-un fel) al lui Dej de a adera la planurile sovietice de integrare economica.

Sigur ca aceasta incapatanare alimenteaza oricum orgoliul national. Ne spunem "pur si simplu n-a cedat Gheorghiu-Dej, bravo lui, altfel Romania ajungea o tara agricola". Noi proiectam aceasta imagine ca si cum tot ce si-ar fi propus sovieticii vreodata s-ar fi intamplat.

Chiar in conditiile in care Romania lui Dej ar fi achesat la planurile sovietice (bunaoara Planul Valev), e putin probabil ca ele s-ar fi pus in practica. Istoria intreaga a Uniunii Sovietice cunoaste sute de astfel de planuri, dintre care putine dintre ele ajung sa se si materializeze. Ideea ca estul Poloniei, vestul Ucrainei si o buna parte din Romania si Bulgaria ar fi devenit un fel de paradis agricol - poate sa arate bine pe o schema a lui Valev. Garantia ca asta s-ar fi si intamplat vreodata tine de necunoasterea mecanismului care se cheama CAER.

Noi inca judecam CAER-ul din perspectiva unui instrument de oprinare. Cred ca daca am face o analiza mai aprofundata a lui, am vedea ca fatalmente CAER-ul a fost o forma de subventionare din partea unui imperiu catre coloniile lui economice. Acest CAER a putut inghiti atatea produse de o calitate mediocra si cu preturi atat de mici, incat la sfarsitul '80, cand n-o mai face, se va simti.

S-ar putea ca la o analiza ceva mai aplicata a CAER-ului sa iasa la iveala nu numai continut de instrument imperial. In egala masura era supapa prin care se vindeau si se cumparau produse care nu erau competitive intr-o economie libera, pe piata estica.

In anii '80, imediat ce a luat puterea in Uniunea Sovietica, pe Gorbaciov l-a lovit problema scaderii pretului la petrol. Astazi stim ca pe fondul razboiului din Iran si Irak, Statele Unite au intervenit ca Arabia Saudita sa creasca productia de petrol. Arabia Saudita a crescut productia de petrol, deodata pretul a scazut si asta a afectat bugetul Uniunii Sovietice, buget care era proiectat, inca de la sfarsitul anilor '70, la un anumit pret.

In acest conditii, Gorbaciov cere CAER-ului sa-si diminueze aparenta asta de mama a ranitilor. Pentru ca asta e maniera in care istoria Rusiei il vede si acuma. Poate ca lucrurile nu stau chiar asa, poate ca rusii au motivele lor sa spuna ca au dat bani mai degraba decat sa ia. Dar datoria noastra este sa vedem pe unde se afla linia. Pentru ca noi evident ca il vedem numai ca pe un instrument de opresiune".

Cum au respins Dej si Ceausescu modernizarile propuse de Hrusciov, respectiv Gorbaciov

"Dej refuza modernizarea lui Hrusciov de la inceputul anilor '60. Pe termen scurt a fost bine, pentru ca a dat posibilitatea dezvoltarii unei industrii romanesti, dar care, la randul ei, a fost falimentara pe termen lung: pentru ca a investit in domenii care in acel moment erau promitatoare (precum petrochimia, numai ca asta se intampla la preturi de 10 dolari barilul;

dupa doua crize succesive petroliere din '73 si '79, petrochimia romaneasca ramane dezvelita).

Al doilea care-si propune modernizarea este Gorbaciov, in anii '80. Aduceti-va aminte de ultima discutie dintre Ceausescu si Gorbaciov. Cei doi se intalnesc pe 4 decembrie 1989.

Gorbaciov n-avea nici un interes sa stea de vorba cu Ceausescu - el avea o intalnire cu liderii Tratatului de la Varsovia, deoarece se intalnise la Malta cu Bush, pe 2-3 decembrie. Pe 4 decembrie, fiecare dintre ei s-a dus intre aliati: George Bush tatal s-a dus la Bruxelles pentru a se vedea cu aliatii din NATO, in timp ce Gorbaciov se duce la Varsovia, pentru a se intalni cu tarile din Tratatul de la Varsovia.

Ceausescu il agaseaza cu intrebarea: "de ce ne cereti dolari pentru petrol, cand noi am facut contractul in ruble?" Si Gorbaciov, care avea cu totul alte probleme, raspunde: "Tovarasu' Ceausescu, toata lumea acum plateste in dolari" "Nu, ca noi avem contractul in ruble" - asta arata cat de defazat era Ceausescu in acel moment.

Suntem pe 4 decembrie '89 - cazuse Zidul Berlinului, alegeri libere in sase luni in Polonia. Cu doua saptamani inainte de a parasi el insusi scena, Ceausescu se batea pentru a plati in ruble petrolul pe care il lua de la Uniunea Sovietica".

http://life.hotnews.ro/stiri-prin_oras-10677641-retragerea-armatei-sovietice-refuzul-lui-dej-participa-caer-reusite-ale-comunismului-romanesc-sau-greseli-strategice.htm